

Kompostujesz — zyskujesz

Odpady ogrodowe — obciążenie czy korzyść dla środowiska?

Ważne korzyści ekologiczne

W ogrodzie gromadzą się liście, trawa i inne odpady roślinne, które przy właściwym wykorzystaniu mogą polepszyć glebę i ułatwić rozwój pozostałym roślinom.

Korzyści ekonomiczne

Kompostując odpady ogrodowe można zaoszczędzić na zakupie ziemi ogrodowej, nawozów i innych środków poprawiających jakość gleby oraz zmniejszyć opłaty związane z wywozem odpadów organicznych.

Źródło zanieczyszczenia

Dym ze spalania trawy i liści zawiera substancje szkodliwe dla zdrowia. Zanieczyszcza powietrze i stwarza problemy szczególnie dla astmatyków i alergików.

Zaśmiecanie otoczenia

Wyrzucanie śmieci do lasu lub na pobocza dróg jest uciążliwe dla innych i przynosi wstyd.

Krótki żywot składowiska

Na składowisku odpadów 35% masy stanowią odpady organiczne z gospodarstw domowych. Kompostowanie może znacznie wydłużyć czas istnienia składowiska.

Przykrywanie gleby – kompostowanie na powierzchni

Opadłe liście i resztki z uprawianych w ogrodzie warzyw można wykorzystać do ochrony gleby.

Odpady te wykorzystuje się jako przykrycie między warzywami, na zielniku, między bylinami, pod krzewami. Pozostałości roślin rozkładają się szybko, tworząc dobrą glebę.

Przykrywanie gleby dzięki zachowaniu wilgoci chroni ją przed wysuszeniem, powstrzymuje rozwój chwastów i wprowadza do gleby nowe składniki mineralne.

Tak tworzymy kompost

1. Kładziemy na dnie warstwę gałązek, aby od spodu był dostęp powietrza.
2. Układamy warstwy odpadów roślinnych na przemian z warstwą gleby ogrodowej lub gotowego kompostu.
3. Dbamy o to, aby był tam dostęp powietrza, np. wkładając małe gałązki.
4. Podlewamy, aby kompost był w miarę wilgotny.
5. Po kilku miesiącach przerzucamy kompost, aby szybciej osiągnął rezultat — glebę do nawożenia.

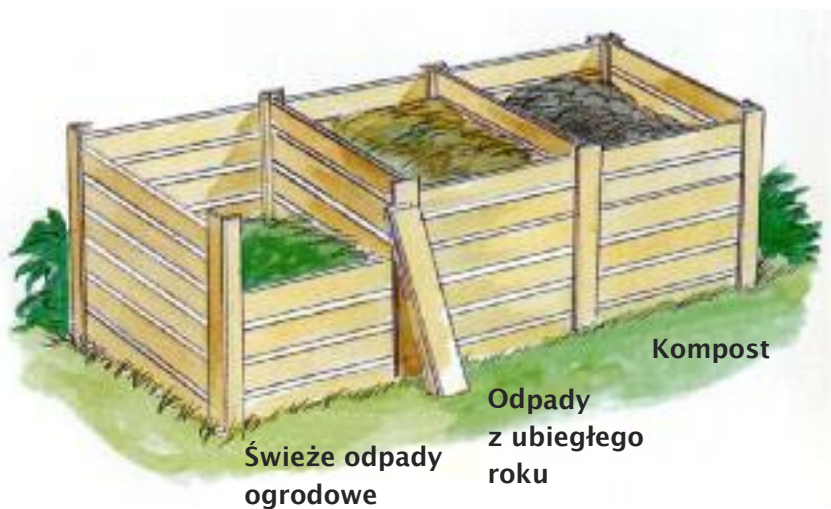
Skrzynia kompostowa

Skrzynię także można zakupić lub zbudować samodzielnie.

Młynek do odpadów ogrodowych

Szybciej rozkładają się odpady ogrodowe, mielone w młynku kompostowym.

Jeśli w ogrodzie jest dość miejsca, warto mieć skrzynię dwu- lub trzy- częściową.

Tak wykorzystuje się liście

- Liście można bezpośrednio rozrzucić na odkrytą glebę.
- Warstwa liści chroni sadzonki przed przymrozkami.
- Przykryjmy liśćmi zasadzone cebulki.
- Cebulkom kwiatów wiosennych sprzyja warstwa i gleba z liści.
- Pozwól, aby między krzewami leżały swobodnie liście.
- Warto rozrzucić liście także pod krzewy.
- Suche liście można rozdrobnić na miejscu kosiarką do trawników.
- Opadłe z drzew liście nadają się bardzo dobrze na kompost.

Kompostowanie odpadów domowych

Kompostownik

Jeśli chcemy kompostować odpadki pożywienia, potrzebujemy kompostownika. Pojemnik musi być szczelny, aby myszy i szczury nie dostawały się do odpadów. Powinien także mieć izolację dla utrzymania ciepła zimą.

Gdy kompost staje się zbyt zimny, mikroorganizmy zasypiają i rozkład zatrzymuje się.

Wewnątrz kompostownika

Do pojemnika wrzucamy odpad z pożywienia i resztki roślinne. Nadają się do tego suche ogrodowe odpadki jak kora czy gałązki, zaś suche liście służą do przełożenia warstw, aby kompost nie stał się zbity i wilgotny. Przed wrzuceniem odpadków do pojemnika robimy małe wgłębienie w kompoście. Wrzucamy tam odpady, mieszamy z liśćmi i zakrywamy warstwą kompostu.

Na trzy części odpadów powinniśmy dać jedną część suchej posypki (liście, trociny).

Ważne jest, aby odpady i posypka były w drobnych kawałkach, łatwo dostępne do spożywania przez mikroorganizmy. Łatwiej jest wtedy także mieszać kompost.

Pojemniki do zbiórki

W kuchni powinniśmy mieć wiaderko z pokrywką do zbierania resztek pożywienia.

W sprzedaży są specjalne worki przeznaczone na odpadki kuchenne. Ponieważ są wykonane z surowców roślinnych, można je wyrzucać razem z odpadkami. Rozkładają się w kompoście w ciągu kilku tygodni.

Worki do kompostowania BIOIDEA

Co się dzieje wewnątrz kompostownika?

Z czasem kompost staje się ciepły. Oznacza to, że mikroorganizmy zaczęły pracować.

Temperatura w pojemniku może dojść do 60 °C.

Gdy mikroorganizmy odżywiają się, zmniejsza się objętość odpadów.

Ze 100 kg odpadów może powstać około 40 kg gotowego kompostu.

W kompostowniku całorocznym z izolacją kompostowanie odbywa się przez cały rok. Możemy więc mieć gotową ziemię kompostową co pół roku.

Do kompostownika możemy wrzucać:

Obierki

Torebki po herbacie

Skorupki po jajkach

Suchy, niewykorzystany
chleb

Zwiędłe kwiaty

Resztki z czyszczonych
warzyw

Resztki jedzenia

**TEGO NIE
NALEŻY
KOMPOSTOWAĆ:**

Metal, plastiki,
szkło

Pieluchy, podpaski

Popiół, chemikalia,
torby
z odkurzacza

Odpady ogrodowe także można tu umieszczać, ale ze względu na pojemność warto urządzić dla nich osobną pryzmę lub skrzynię.

Gdy się nie udaje

Podczas kompostowania mogą pojawić się różne problemy. Dobry kompost nie przeszkadza otoczeniu. Jeśli przeszkadza – coś jest nie tak.

Jeśli w kompoście pojawią się larwy much, można je zniszczyć ciepłem. Należy doprowadzić do szybkiego wzrostu temperatury w kompoście i połać górną warstwę gorącą wodą. Jeśli kompost przyciąga roje much, lepiej przez pewien czas zaprzestać wrzucania mięsa i ryb do pojemnika.

Zapach

Kompost zawsze będzie trochę czuć. Kwaśny zapach powstaje, gdy w kompoście przewietrzanie jest zbyt słabe. W bardzo wilgotnym kompoście nie ma dostępu powietrza i rozkład odbywa się w inny sposób, dając kwaśny zapach.

Zazwyczaj przyczyną jest użycie za małej ilości suchej posypki. Zbiera on skroploną wodę i działa jako filtr zapachu. W poważnych przypadkach należy wymieszać dokładnie cały kompost. Kompost ma być wilgotny, lecz nie klejąco mokry.

Czasami zdarza się, że do kompostownika dostają się mrówki. Jeśli kompost jest wilgotny tak, jak być powinien, mrówki znikają.

Gryzonie

Przy używaniu zamkniętego pojemnika nie ma problemu szczurów i ptaków. Jeśli kompostowanie przebiega właściwie, świeże resztki jedzenia są po kilku godzinach na tyle rozłożone, że nie interesują szczurów. Pamiętajmy jednak, aby wmieszać świeże odpady w kompostowaną masę i odpowiednio dozować susz.

Gdy kompost z odpadków domowych jest gotowy

Gdy kompost leżał w izolowanym od zimna pojemniku 2–3 miesiące, na samym dnie kompost zaczyna być gotowy. Warto poczekać, aż pojemnik będzie pełny, zanim zaczniemy go opróżniać.

Jeśli kompostownik ma otwór na dole, tamtędy wyjmujemy kompost. Gdy zaczniemy wyjmować kawałki odpadów, które nie są zupełnie skompostowane, zamykamy otwór. Należy dobrze wymieszać pozostałą masę w kompostowniku.

Gdy kompostownik opróżnimy przez górny otwór, najpierw odkładamy na bok to, co nie zostało jeszcze przetworzone. Gdy kompostownik jest już pusty, wkładamy z powrotem warstwę, które wymagają dalszego kompostowania.

Dojrzewanie kompostu

Po wyłożeniu kompostu ze skrzyni jest on nadal pełen mikroorganizmów, które kontynuują rozkład. Dlatego kompost musi odleżeć pewien czas i dojrzeć. Możemy do tego użyć skrzyni lub wydzielonego miejsca na ziemi. Kompost należy przykryć folią lub drewnianą płytą, aby uchronić go

przed nawilgoceniem i wyfukaniem przez deszcz. Powinien tak leżeć około trzech miesięcy. Jeśli opróżnimy kompostownik jesienią, możemy liczyć, że otrzymamy gotowy kompost na wiosnę.

Próba rzeżuchy

Aby sprawdzić, czy kompost jest całkowicie rozłożony, robimy próbę rzeżuchy, za talerz kładziemy garść kompostu. Zraszamy dobrze wodą i sadzimy trochę ziaren rzeżuchy. Przykrywamy folią umieszczamy talerz przy oknie. Jeśli po pięciu dniach rzeżucha nie jest zielona i rozwinięta, oznacza to, że mikroorganizmy zjadły nasiona. Oznacza to, że kompost nie jest dojrzały i musi jeszcze leżakować.

Surowy kompost

Kompost, w którym nadal pracują mikroorganizmy, można używać jako nawozu pod duże rośliny, takie jak drzewa i krzewy. Musi on wtedy leżeć w górnej warstwie gleby, aby miał powietrze do dojrzewania.

Kompost w każdym razie musi leżeć w kompostowniku co najmniej trzy miesiące.

Korzystanie z kompostu

W gotowym kompoście można często znaleźć rzeczy, które nie zostały zupełnie rozłożone, np. ości rybie, kości, igły z drzew. Należy wtedy położyć na taczce lub skrzyni drobną siatkę gospodarczą i przesiać kompost.

Gotowy kompost ma zbyt wiele składników mineralnych i należy

wymieszać go z ziemią, zanim posiejemy na nim nasiona. Przed użyciem należy wymieszać z ziemią zarówno kompost domowy, jak i ten ze zwykłej przyzmy ogrodowej.

Mieszanka do doniczek i skrzyń kwiatowych: 1 część kompostu i 4 części ziemi ogrodowej. *Na rabaty:* jedno wiadro kompostu (3–10 litrów) na każdy 1 m² ziemi.

Korzyści z kompostowania

DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

- Zmniejszenie opłat za odbiór i utylizację odpadów.
- Znacznie rzadsze wywożenie odpadów.
- Polepszenie jakości gleby we własnym ogrodzie.
- Bliższy kontakt z przyrodą.
- Promowanie ekologicznego stylu życia.

DLA GMINY

- Mniejsze koszty transportu i utylizacji odpadów.
- Przedłużenie czasu korzystania z istniejących składowisk odpadów.
- Efektywne włączenie się do realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza.
- Poszerzenie zakresu segregacji odpadów w gminie.